

Länstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (4)

Datum
2024-04-17

Diarienummer
1049-2024

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkande Narkotikautredningen - Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus, SOU 2023:62

Er beteckning: S2024/00085

Sammanfattning

Länstyrelsen i Norrbotten, nedan omnämnd Länstyrelsen, har i sitt remissvar valt att yttra sig kring de förslag och bedömningar som avser att stärka det narkotikaförebyggande arbetet. Mer specifikt de delar där koppling finns till Länstyrelsens ANDTS och brottsförebyggande arbete eller där förslagen kan komma att påverka länet. Det handlar främst om de förslag och bedömningar som presenteras i utredningens kapitel 14 respektive 15, men även förslag avseende skadereducering som behandlas i kapitel 21.

Länstyrelsen är i huvudsak positiv till de förslag och bedömningar som framkommer i slutbetänkandet, däremot med ett undantag. Länstyrelsen anser inte att en ändring av det nationella målet bör innebära att vi frångår målet om ett samhälle fritt från narkotika.

Förebyggande arbete

14.3.2 Ett nationellt stöd för förvaltning av metoder och arbetssätt bör testas

Länstyrelsen ställer sig positiv till att under en tre års period testa en samordning av nationell förvaltning av ANDTS-förebyggande metoder enligt Folkhälsomyndighetens förslag. Förvaltning av metoder och arbetssätt, inklusive vidareutveckling och kvalitetssäkring, är något som efterfrågats av länets kommuner och Länstyrelsen under många år och en förutsättning för att kunna bygga upp ett långsiktigt och hållbart förebyggande arbete på regional och lokal nivå.

Länsstyrelsen anser att det i förvaltningen bör ingå att anpassa metoder för att användning även ska vara möjlig i mindre kommuner samt glesbygdskommuner, där förutsättningar och resurser skiljer sig från större städer. Ett exempel är metoden Krogar mot knark som avser att förebygga narkotikaanvändning i nöjesmiljö.

14.5.1 Föräldrastöd bör göras tillgängligt för fler

Länsstyrelsen ser positivt på den pågående nationella satsningen för ökat föräldrastöd och instämmer i att arbetet bör fortsätta över tid. Länsstyrelsen anser däremot att samtliga länsstyrelser återigen bör tilldelas ett generellt föräldraskapsstödsuppdrag som tar sin utgångspunkt i den nationella strategin. Länsstyrelsen vill framhålla att det i Norrbotten saknas samordning på regional nivå avseende föräldraskapsstöd, vilket medför en risk att ojämlikheter förstärks snarare än utjämnas. I det tidigare generella föräldraskapsstödsuppdraget ingick att Länsstyrelsen skulle stödja kommuner och regioner i utvecklingen av föräldraskapsstöd och inom ramen för uppdraget hade Länsstyrelsen möjlighet att samordna arbetet i länet.

14.5.3 Satsningarna på att begränsa tillgängligheten till narkotika bör öka

Länsstyrelsen välkomnar förslaget om att ge länsstyrelserna i uppdrag att stödja relevanta aktörer i arbetet att minska tillgången till narkotika via postförsändelser. Länsstyrelsen ser även positivt på att utredningen lyfter fram metoden Tillsammans mot illegala försändelser som ett arbetssätt. Länsstyrelsen i Norrbotten har tillsammans med länsstyrelserna i Västerbotten, Västernorrland och Jämtland arbetat fram metoden och jobbar idag med att sprida och implementera metoden i länets kommuner. Att arbeta för att begränsa narkotika i postflödet är ett viktigt arbete för Norrbotten då en analys från Brottsförebyggande rådet (BRÅ) visar att norra delen av Sverige är överrepresenterade avseende handel av narkotika via internet och leverans via post.

Länsstyrelsen efterfrågar ett förtydligande av Polismyndighetens ansvar avseende det gemensamma arbetet med Tillsammans mot illegala försändelser, då polisen har en avgörande roll för att arbetet ska kunna bedrivas enligt metoden.

Länsstyrelsen är vidare av uppfattningen att Tillsammans mot illegala försändelser är en metod som behöver tas om hand, vilket skulle kunna ske inom ramen för förslaget om ett nationellt stöd för

förvaltning av metoder och arbetssätt (14.3.2). Metoden Tillsammans mot illegala försändelser behöver vidareutvecklas och kvalitetssäkras. Vidare används metoden idag i en del län och kommuner utöver norrlänen men kan inte anses som spridd i hela landet, vilket innebär att lämplig aktör behöver utses även som ansvarig för spridning och implementering.

15.1 Ett särskilt program för att förebygga narkotikaanvändning hos barn och unga

Länsstyrelsen ser positivt på att regeringen ska ta fram ett särskilt program för att förebygga narkotikaanvändning hos barn och unga, då insatser på detta område är något som efterfrågas bland kommuner och andra aktörer länet.

15.3 Länsstyrelserna ska få i uppdrag att stödja kommunerna i genomförandet av programmet

Länsstyrelsen ser positivt på att tilldelas ett uppdrag att stödja kommunerna i genomförandet av programmet för att förebygga narkotikaanvändning hos barn och unga. Länsstyrelsen har redan i uppdrag att stödja genomförandet av den nationella ANDTS-politiken och ett program kring narkotikaförebyggande arbete skulle kunna stärka Länsstyrelsens roll och uppdrag. Förslaget kräver däremot en förstärkning av resurser för att kunna genomföras och därför bör den i utredningen föreslagna finansieringen tillföras. Att inkorporera uppdraget i befintligt samordningsuppdrag, utan att tillföra resurser, skulle innebära en risk att förebyggande arbetet kopplat till alkohol, tobak- och nikotinprodukter samt dopning och spel om pengar skulle påverkas.

Även om Länsstyrelsens ställer sig positiv till uppdraget så finns det en del utmaningar att förhålla sig till. Norrbotten är ett län med ett relativt stort antal kommuner fördelade på en stor geografisk yta, vilket innebär att det är resurskrävande att kunna ge ett praktiskt stöd till kommunerna. Vidare råder ojämlika förutsättningar i kommunerna avseende det ANDTS-förebyggande arbetet. I några av länets kommuner saknas samordnare inom ANDTS och i de kommuner där det finns en samordnande funktion har den personen ofta flera andra samordningsuppdrag. Detta medför att mottagligheten i kommunerna varierar samt att Länsstyrelsen i högre grad än vad som sker idag behöver samordna sig i frågor kopplat till social hållbarhet. Samordning behöver även ske med andra regionala aktörer som jobbar med liknande frågor.

Det framgår av utredningen att länsstyrelserna har en samordnande och stödjande roll inom flera områden som har direkt beröring med narkotikaförebyggande arbete och att länsstyrelsernas breda uppdrag innebär goda möjligheter att samordna preventionsinsatser. Länsstyrelsen vill däremot tydliggöra att Norrbotten saknar uppdrag kopplat till föräldraskapsstöd (se 14.5.1) samt att länsstyrelsernas uppdrag inom den nationella folkhälsopolitiken upphört sedan slutbetänkandet lades fram. Det betyder minskade resurser och färre uppdrag att samverka med internt på Länsstyrelsen avseende stödet till kommunerna.

Skadereducering

21.2.1 och 21.2.2 Förslag till definition av skadereducering inom narkotikaområdet samt målet för narkotikapolitiken kan behöva förändras

Länsstyrelsen ställer sig bakom utredningens förslag om en definition av skadereducering inom narkotikaområdet. Däremot är Länsstyrelsen inte enig med utredningen när det kommer till en ändring av det nationella målet. Att helt frångå målet om *ett samhälle fritt från narkotika* kan ses som en ambitionssänkning på området och kan eventuellt leda till viss förskjutning avseende det preventiva arbetet. Länsstyrelsen vill även i detta sammanhang lyfta barns rätt att skyddas från narkotika enligt barnkonventionen, vilket ligger i linje med FN:s rekommendation till Sverige att skärpa insatserna för att förhindra och hantera förekomsten av droganvändning bland ungdomar samt att generellt öka tillgängligheten av skadereducerande insatser.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med handläggare Johanna Henriksson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Lina Segerlund, enhetschef, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.